

DECIZIE Nr. 16 din 8 iunie 2015
EMITENT: ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE – COMPLETUL
PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT
PUBLICATĂ ÎN: MONITORUL OFICIAL NR. 525 din 15 iulie 2015

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
COMPLETUL PENTRU DEZLEGAREA UNOR CHESTIUNI DE DREPT

DECIZIA Nr. 16
din 8 iunie 2015

Dosar nr. 689/1/2015

Ionel Barbă - președintele Secției de contencios administrativ și fiscal - președintele completului
Denisa Stănișor - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Viorica Iancu - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Dana Iarina Vartires - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Carmen Sîrbu - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Veronica Năstasie - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Carmen Frumușelu - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal
Eugenia Ion - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal - judecător-raportor
Luiza Maria Păun - judecător la Secția de contencios administrativ și fiscal

Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept ce formează obiectul Dosarului nr. 689/1/2015 este constituit conform dispozițiilor art. XIX alin. (2) din Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă, cu modificările ulterioare, și ale art. 27 4 alin. (1) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea administrativă a Înaltei Curți de Casație și Justiție, republicat, cu modificările și completările ulterioare.

Ședința este prezidată de domnul judecător Ionel Barbă, președintele Secției de contencios administrativ și fiscal.

La ședința de judecată participă magistratul-asistent-șef Bogdan Georgescu.

Înalta Curte de Casație și Justiție - Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept a luat în examinare sesizarea formulată de Curtea de Apel Pitești - pronunțată în Dosarul nr. 3.036/109/2013.

Magistratul-asistent-șef prezintă referatul cauzei, arătând că la dosarul cauzei au fost depuse practică judiciară comunicată de curțile de apel, raportul întocmit de judecătorul-raportor, care a fost comunicat părților la data de 4 mai 2015, potrivit dispozițiilor art. 520 alin. (10) din Codul de procedură civilă, iar Inspectoratul de Poliție al Județului Argeș și Ministerul Afacerilor Interne, având calitatea de intimați-pârâți în cauza în care a fost formulată sesizarea, au depus puncte de vedere cu privire la chestiunea de drept.

Președintele completului constată că nu există chestiuni prealabile, iar completul de judecată rămâne în pronunțare asupra sesizării privind pronunțarea unei hotărâri prealabile.

ÎNALTA CURTE,
deliberând asupra chestiunii de drept, constată următoarele:

1. Titularul și obiectul sesizării

Curtea de Apel Pitești - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea din 14 ianuarie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 3.036/109/2013, a dispus sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție, în temeiul art. 519 din Codul de procedură civilă, în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile prin care să dea o rezolvare de principiu cu privire la următoarea chestiune de drept:

"Interpretarea și determinarea efectelor dispozițiilor art. 9 din Legea nr. 118/2010 privind unele măsuri necesare în vederea restabilirii echilibrului bugetar, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 118/2010), dispoziție de principiu preluată și în art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 283/2011 (O.U.G. nr. 80/2010), art. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012 privind stabilirea salariilor personalului din sectorul bugetar în anul 2013, prorogarea unor termene din acte normative, precum și unele măsuri fiscal-bugetare, aprobată prin Legea nr. 36/2014 (O.U.G. nr. 84/2012), art. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu completări prin Legea nr. 28/2014, cu modificările și completările ulterioare (O.U.G. nr. 103/2013) și art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 71/2015 (O.U.G. nr. 83/2014) raportat la pct. 2 din anexa nr. IV/2 la Legea-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice*1) (Legea nr. 330/2009) și la art. 20 din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, cu modificările și completările ulterioare (Legea nr. 284/2010)."

*1) Legea-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 762 din 9 noiembrie 2009, a fost abrogată prin Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 877 din 28 decembrie 2010.

2. Expunerea succintă a procesului. Obiectul învestirii instanței care a solicitat pronunțarea hotărârii prealabile. Stadiul procesual în care se află pricina

2.1. Cererea de chemare în judecată

Prin cererea de chemare în judecată înregistrată pe rolul Tribunalului Argeș - Secția civilă, Complet specializat contencios administrativ și fiscal, reclamantul B.N., în contradictoriu cu Inspectoratul de Poliție al Județului Argeș, a solicitat obligarea autorității publice pârâte la plata ajutoarelor prevăzute de art. 2 alin. (1) și (2) din anexa nr. IV/2 la Legea nr. 330/2009 și conferirea Ordinului "Meritul Militar" clasa a III-a, în condițiile Legii nr. 238/1998 privind conferirea Ordinului "Meritul Militar" pensionarilor militari, veterani de război.

În motivare, reclamantul a arătat că, până la 20 octombrie 2010, a activat ca polițist la Inspectoratul de Poliție Județean Argeș, iar, prin Decizia nr. 160.037, emisă de Casa de Pensii a Ministerului Administrației și Internelor, a fost pensionat.

La data de 12 februarie 2013, a solicitat fostului angajator acordarea ajutoarelor prevăzute pentru

vechimea în funcție și a celor două salarii pe an, până la vârsta-limită de pensionare, solicitare ce i-a fost respinsă cu motivarea că nu se încadrează în situația la care se referă pct. 3 alin. (1) din anexa nr. IV/2 la Legea nr. 330/2009, temei de drept pe care, de altfel, nu l-a invocat, dar și că nu poate beneficia de drepturile bănești pretinse, date fiind dispozițiile art. 9 din Legea nr. 118/2010. Potrivit reclamantului, această motivare nu poate fi primită în absența unor dispoziții legale care să abroge drepturile recunoscute anterior, iar reglementarea cuprinsă în art. 9 din Legea nr. 118/2010 putea avea numai caracterul unei suspendări a exercițiului dreptului, suspendare care, la începutul anului 2011, trebuia să înceteze.

Normele legale ulterioare, respectiv Legea nr. 284/2010 și Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice, se aplicau numai persoanelor care s-au pensionat după intrarea lor în vigoare, iar nu și celor pensionate în perioada 1 iulie - 31 decembrie 2010, cu observația că o altă interpretare a normelor legale are caracter discriminatoriu în raport cu faptul că persoanele pensionate anterior datei de 1 iulie 2010 au beneficiat de drepturile solicitate de reclamant în litigiul dedus judecătii.

La data de 17 februarie 2014, reclamantul și-a modificat cererea de chemare în judecată, în sensul introducerii în cauză, în calitate de pârât, și a Ministerului Afacerilor Interne, precum și în sensul completării raportului juridic obiectiv prin solicitarea și a dobânzii legale.

2.2. Apărările pârâtului

Prin întâmpinare, pârâtul a susținut că, prin intrarea în vigoare a Legii nr. 118/2010, ajutoarele prevăzute de pct. 2 alin. (1) și (2) din anexa nr. IV/2 la Legea nr. 330/2009 nu au mai putut fi acordate, ordonatorii de credite fiind obligați să utilizeze resursele bugetare în limita destinațiilor aprobate. A mai arătat că reclamantul nu se încadrează în ipoteza prevăzută de pct. 3 alin. (1) din anexa nr. IV/2 la Legea nr. 330/2009 și, în consecință, nu îi sunt aplicabile nici dispozițiile art. 2 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 118/2010, întrucât dreptul la pensie a fost stabilit în urma pierderii capacității de muncă și încadrării în grad de invaliditate.

Pârâtul Ministerul Afacerilor Interne a formulat întâmpinare, susținând că, potrivit art. 9 din Legea nr. 118/2010, reclamantul nu este îndreptățit să primească indemnizațiile pretinse prin acțiune.

2.3. Hotărârea primei instanțe

Prin Sentința civilă nr. 1.173 din 9 mai 2014, Tribunalul Argeș a respins acțiunea formulată de reclamant, reținând că, începând cu data de 3 iulie 2010, nu se mai acordă indemnizațiile pentru ieșirea la pensie, așa cum dispune art. 9 din Legea nr. 118/2010.

2.4. Calea de atac exercitată împotriva hotărârii primei instanțe

Împotriva sentinței pronunțate de Tribunalul Argeș a declarat recurs reclamantul, invocând motivul prevăzut de art. 488 alin. (1) pct. 8 din Codul de procedură civilă și susținând, în esență, că tribunalul a interpretat în mod greșit dispozițiile Legii nr. 118/2010, act normativ care a intrat în vigoare la data de 3 iulie 2010.

Prin criticile din recurs recurentul susține că nu a avut loc o înlăturare definitivă a persoanelor cărora le-au încetat raporturile de serviciu cu drept de pensie în perioada 3 iulie 2010 - 31 decembrie 2010 de la beneficiul drepturilor prevăzute în anexa nr. IV/2 la Legea nr. 330/2009, ci numai o suspendare a acordării sumelor de bani, suspendare care își produce efecte în aceeași perioadă.

Începând cu 1 ianuarie 2011, însă, privarea de drepturile a căror exercitare fusese suspendată este total nejustificată, în condițiile în care, prin Legea nr. 284/2010 (care a abrogat Legea nr. 330/2009), dreptul reclamantului la solde și indemnizații a primit din nou suport legislativ.

Recurentul a criticat hotărârea și sub aspectul refuzului de a-i fi acordat Semnul onorific "În Serviciul Patriei", aspect ce nu face însă obiectul sesizării de față.

3. Punctul de vedere al părților cu privire la dezlegarea chestiunii de drept

Conform celor expuse în încheierea de sesizare, părțile prezente la termenul de judecată și-au exprimat în ședința publică opinia în sensul că se impune sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile.

4. Punctul de vedere al completului de judecată care a formulat sesizarea

4.1. Cu privire la admisibilitatea sesizării

Instanța de trimitere a apreciat că sunt îndeplinite cerințele prevăzute de art. 519 din Codul de procedură civilă, reținând aspectele arătate în continuare.

Chestiunea de drept este determinantă în soluționarea pe fond a cauzei ce face obiectul Dosarului nr. 3.036/109/2013.

Problema de drept este nouă, iar asupra acesteia Înalta Curte nu a statuat și nici nu există pe rol un recurs în interesul legii care să vizeze interpretarea dispozițiilor art. 9 din Legea nr. 118/2010 și a celor care preiau o astfel de reglementare.

Este îndeplinită și cerința noutății, în sensul celor reținute de Înalta Curte de Casație și Justiție prin Decizia nr. 1 din 17 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 260 din 9 aprilie 2014, atunci când se referă la o normă juridică intrată în vigoare cu mai mult timp în urmă, dar a cărei aplicare a devenit actuală ulterior. Deși în cauză chestiunea de drept privește acte normative intrate în vigoare cu mai mult timp în urmă, nu există un număr semnificativ de hotărâri prin care să fi fost soluționată în mod diferit și constant problema de drept, pentru a se putea discuta despre necesitatea unui recurs în interesul legii. Astfel fiind, se impune să se apeleze la mecanismul de unificare a practicii judiciare prin hotărâre prealabilă pentru a se evita pronunțarea unor decizii în care aceleași drepturi invocate de părți să fie soluționate în mod diferit.

4.2. Cu privire la chestiunea de drept ce formează obiectul sesizării

Dispozițiile relevante în cauză sunt cele ale pct. 2 alin. (1) și (2) din anexa nr. IV/2 la Legea nr. 330/2009, care erau în vigoare la data emiterii deciziei de pensionare a reclamantului, respectiv la data de 20 octombrie 2010, dar care au fost abrogate prin art. 39 din Legea nr. 284/2010.

Legea nr. 284/2010 a cuprins norme proprii în ceea ce privește pretențiile reclamantului, respectiv art. 20 din anexa nr. VII. Aceste din urmă dispoziții legale se impun a fi analizate și ele în raport cu interpretarea dată dispozițiilor art. 9 din Legea nr. 118/2010, întrucât la data încetării raporturilor de serviciu reclamantul a invocat dispozițiile Legii nr. 330/2009, la momentul investirii instanței, Legea nr. 330/2009 era abrogată, iar normele în discuție, în temeiul principiului *tempus regit actum*, fuseseră înlocuite cu cele menționate anterior cuprinse în Legea nr. 284/2010.

4.3. Jurisprudența națională expusă de instanța de trimitere

Cu referire la jurisprudența în materie, instanța de trimitere a reținut aspectele arătate în continuare.

Opiniile diferite cu privire la chestiunea de drept se reflectă, parțial, și în soluțiile pronunțate prin care fie a fost admisă acțiunea unor persoane aflate în situația reclamantului și fostul angajator a fost obligat la plata indemnizațiilor și ajutoarelor solicitate, fie a fost respinsă acțiunea.

În sensul soluției de respingere a acțiunii, s-a reținut că interpretarea care se impune a fi dată prevederilor art. 9 din Legea nr. 118/2010 este în sensul că, prin dispoziția potrivit căreia nu se mai acordă drepturile la trecerea în rezervă, trebuie să se înțeleagă o înlăturare totală a drepturilor și deci o abrogare a recunoașterii acestor drepturi.

În jurisprudență a fost însă exprimată și opinia că, prin dispozițiile art. 9 din Legea nr. 118/2010, pentru o perioadă limitată, chiar dacă neprecizată în text, aceste drepturi nu se acordă, operând

astfel o suspendare legală a exercițiului lor, chiar dacă a fost ulterior prelungită.

În sprijinul acestei aprecieri s-a reținut, în principal, faptul că, în fiecare an ce a urmat, legiuitorul a adoptat o normă legală potrivit căreia drepturile nu se acordă. Or, în măsura în care acestea ar fi fost înlăturate odată cu intrarea în vigoare a Legii nr. 118/2010, nu exista rațiunea ca anual să se mai dispună o astfel de măsură.

În acest sens, sunt de observat dispozițiile art. 9 din O.U.G. nr. 80/2010 (introdus prin Legea nr. 283/2011), art. 2 din O.U.G. nr. 84/2012, art. 10 din O.U.G. nr. 103/2013 și art. 9 din O.U.G. nr. 83/2014.

În aceeași ordine de idei este de remarcat și modul de formulare a textelor precitate, prin care legiuitorul a ales să precizeze anul pentru care nu se acordă drepturile pentru ieșirea la pensie, renunțând la redactarea inițială din art. 9 din Legea nr. 118/2010, potrivit căreia nu se acordă ajutoarele și indemnizațiile la încetarea raporturilor de serviciu prin pensionare, fără trimiterea la un anumit an calendaristic.

În măsura în care s-ar aprecia că prin actele normative menționate a operat numai o suspendare a dreptului stabilit inițial în Legea nr. 330/2009, iar ulterior, în Legea nr. 284/2010, se poate discuta actualitatea pretențiilor deduse judecății și eventuala incidență a excepției de prematuritate, cu consecința valorificării drepturilor la data la care încetează cauza de suspendare.

De observat că, în situații similare, se regăsesc și alte drepturi pentru alte categorii de personal, un exemplu fiind dispozițiile art. 80 și 81 din Legea nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, republicată, cu modificările și completările ulterioare.

5. Jurisprudența instanțelor naționale

5.1. Jurisprudența Înaltei Curți de Casație și Justiție

În jurisprudența Secției de contencios administrativ și fiscal a Înaltei Curți nu a fost identificată jurisprudență relevantă.

5.2. În cauză, Înalta Curte a solicitat curților de apel să comunice jurisprudența identificată la nivelul circumscripției lor teritoriale cu privire la chestiunea de drept ce formează obiectul sesizării. Din analiza jurisprudenței transmise de curțile de apel cu referire la chestiunea de drept ce formează obiectul sesizării au fost constatate aspectele arătate în continuare.

Unele instanțe au reținut că sunt neîntemeiate cererile de acordare a ajutorului stabilit în raport cu solda funcției de bază, respectiv salariul funcției de bază avută/avut în luna schimbării poziției de activitate, în temeiul art. 20 din anexa nr. VII la Legea nr. 284/2010.

În acest sens instanțele au considerat că art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 amână, "temporizează" exercițiul drepturilor respective. Fără a nega existența în concret a dreptului de a primi aceste ajutoare, prin admiterea acțiunii la momentul respectiv (noiembrie 2014), reclamantul ar intra în posesia unui titlu apt a fi pus în executare de îndată, ceea ce ar reprezenta o încălcare flagrantă a unui text de lege în vigoare.

Orice hotărâre judecătorească presupune respectarea cadrului legal în vigoare și nu încălcarea cu bună-știință a acestuia. Măsura prevăzută de art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 și de actele normative ulterioare a fost determinată de motive de utilitate, în contextul crizei economice profunde cu care se confruntă România, fiind dispusă cu respectarea art. 53 din Constituție și a exigențelor impuse de art. 1 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Termenul "acordă" utilizat în cuprinsul textelor de lege nu presupune abrogarea drepturilor, ci suspendarea nașterii lor.

În schimb, a fost exprimată și opinia în sensul că semnificația sintagmei "nu se mai acordă" nu poate avea înțelesul unei suspendări, ci al unei suprimări a dreptului, ceea ce echivalează cu abrogarea.

Prevederile art. 9 din Legea nr. 118/2010 nu aduc atingere principiului nediscriminării consacrat de art. 16 din Constituție și în raport cu jurisprudența în materie a Curții Europene a Drepturilor Omului (Fredin împotriva Suediei, Hoffman împotriva Austriei, Spadea și Scalabrino împotriva Italiei, Stubbings și alții împotriva Regatului Unit).

Restrângerea pentru o perioadă determinată a beneficiului acordării ajutoarelor sau, după caz, indemnizațiilor de ieșire la pensie, în retragere, la încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă a fost prevăzută de lege și nu reprezintă o ingerință ce ar fi avut ca efect privarea reclamantului de bunul său în sensul art. 1 din Protocolul adițional nr. 1 la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Instanțele au avut în vedere și jurisprudența Curții Constituționale reprezentată de deciziile nr. 70/2003, nr. 820/2006, nr. 861/2006, nr. 874/2010, nr. 1.658/2010, nr. 1.576/2011, nr. 291/2013 și nr. 326/2013, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (Kopecky împotriva Slovaciei, Ketchko împotriva Ucrainei, Mureșanu împotriva României).

Alte instanțe au admis cererile de acordare a drepturilor prevăzute de art. 20 din anexa nr. VII la Legea nr. 284/2010, respectiv ajutorul stabilit în raport cu solda funcției de bază, respectiv salariul funcției de bază avută/avut în luna schimbării poziției de activitate, de care beneficiază la trecerea în rezervă sau direct în retragere, respectiv la încetarea raporturilor de serviciu, cu drept la pensie, personalul militar, polițiștii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, pentru activitatea depusă, în funcție de vechimea efectivă ca militar, polițist, funcționar public cu statut special din sistemul administrației penitenciare și personal civil în instituțiile publice de apărare, ordine publică și siguranță națională.

În acest sens instanțele au reținut că Legea nr. 285/2010, care abrogă implicit prevederile Legii nr. 118/2010 și care este o lege specială de reglementare a salarizării personalului plătit din fonduri publice în anul 2011, derogă de la o lege anterioară și generală, respectiv Legea nr. 118/2010.

Într-o altă orientare jurisprudențială, instanțele au respins ca prematur introdusă cererea de acordare a drepturilor prevăzute de art. 20 din anexa nr. VII la Legea nr. 284/2010, reținând, în esență, că nu poate fi negată recunoașterea prin lege a dreptului respectiv, însă instanța nu poate proceda la acordarea acestuia în condițiile în care reglementările în vigoare prevăd suspendarea aplicării prevederilor respective.

6. Răspunsul Ministerului Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție

Prin Adresa nr. 490/C/953/III-5/2015 din 24 martie 2015, Ministerul Public - Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție a comunicat faptul că, la nivelul Secției judiciare - Serviciul judiciar civil, se verifică în prezent practica judiciară în vederea promovării unui eventual recurs în interesul legii cu referire la chestiunea de drept ce formează obiectul prezentei sesizări.

7. Jurisprudența Curții Constituționale

Cu referire la chestiunea de drept ce formează obiectul sesizării este relevantă jurisprudența Curții Constituționale menționată la pct. 5.2, respectiv deciziile nr. 70/2003, nr. 820/2006, nr. 861/2006, nr. 874/2010, nr. 1.658/2010, nr. 1.576/2011, nr. 291/2013, nr. 326/2013, precum și deciziile nr. 108/2006, nr. 1.250/2010 și nr. 334/2014:

- Decizia Curții Constituționale nr. 70/2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 211 din 1 aprilie 2013, prin care a fost respinsă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 49/2001 pentru modificarea și completarea Legii nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale, precum și a dispozițiilor art. 180 din Legea nr. 19/2000;

- Decizia Curții Constituționale nr. 820/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 39 din 18 ianuarie 2007, prin care a fost respinsă, ca fiind inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 180 și 194 din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale și ale art. I pct. 75 1 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 49/2001 pentru modificarea și completarea Legii nr. 19/2000;
- Decizia Curții Constituționale nr. 861/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 45 din 22 ianuarie 2007, prin care a fost respinsă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 77, art. 164 alin. (3), art. 165, art. 180 alin. (1) și ale cap. IX din Legea nr. 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale;
- Decizia Curții Constituționale nr. 874/2010 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii privind unele măsuri necesare în vederea restabilirii echilibrului bugetar, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 433 din 28 iunie 2010;
- Decizia Curții Constituționale nr. 1.658/2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 44 din 18 ianuarie 2011, prin care s-a constatat că dispozițiile Legii-cadru privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice, în ansamblul său, precum și, în special, ale art. 1 alin. (2), art. 4, art. 10 alin. (1), art. 14, art. 22 alin. (1) și (2), art. 33 alin. (1) și art. 37 alin. (1) și (3) din lege sunt constituționale;
- Decizia Curții Constituționale nr. 1.576/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 32 din 16 ianuarie 2012, prin care s-a constatat că este constituțională Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru modificarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar;
- Decizia Curții Constituționale nr. 291/2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 383 din 27 iunie 2013, prin care a fost respinsă, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. II art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, astfel cum a fost aprobată, cu modificări și completări, prin Legea nr. 283/2011;
- Decizia Curții Constituționale nr. 326/2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 454 din 24 iulie 2013, prin care s-a constatat că dispozițiile art. 13 alin. (1) din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice sunt constituționale în raport cu criticile formulate;

- Decizia Curții Constituționale nr. 108/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 212 din 8 martie 2006, prin care a fost respinsă excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 19, art. 20 alin. (1) și art. 24 alin. (3) din Legea nr. 154/1998 privind sistemul de stabilire a salariilor de bază în sectorul bugetar și a indemnizațiilor pentru persoane care ocupă funcții de demnitate publică, precum și ale art. 35 din Legea nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali;
- Decizia Curții Constituționale nr. 1.250/2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 764 din 16 noiembrie 2010, prin care a fost respinsă, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 50 lit. b) din Legea-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice;
- Decizia Curții Constituționale nr. 334/2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 533 din 17 iulie 2014, prin care a fost respinsă, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate și s-a constatat că, în raport cu criticile formulate, sunt constituționale dispozițiile art. 13 din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice.

8. Înalta Curte

8.1. Cu privire la admisibilitatea sesizării

În raport cu dispozițiile art. 519 din Codul de procedură civilă din 2010*2), se constată că sunt îndeplinite cerințele de admisibilitate a sesizării, întrucât:

- sesizarea a fost formulată într-o cauză aflată în stare de judecată, respectiv Dosarul nr. 3.036/109/2013 al Curții de Apel Pitești - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal;
- instanța care a formulat sesizarea este investită cu soluționarea cauzei în recurs;
- soluționarea pe fond a cauzei în curs de judecată depinde de chestiunea de drept a cărei lămurire se cere, întrucât litigiul are ca obiect plata ajutoarelor prevăzute de pct. 2 alin. (1) și (2) din anexa nr. IV/2 la Legea nr. 330/2009;
- problema de drept prezintă un caracter de noutate, în considerarea faptului că, deși dispozițiile art. 9 din Legea nr. 118/2010 au avut o aplicabilitate limitată în timp, la nivelul anului 2010, reglementările succesive cu conținut similar, aplicabile în anii 2011 - 2015, au creat divergențe de interpretare prin raportare la măsura instituită inițial prin norma legală ce face obiectul prezentei sesizări;
- asupra chestiunii de drept Înalta Curte nu a statuat, iar problema de drept nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare.

*2) Art. 519 din Codul de procedură civilă din 2010: "Art. 519. - Dacă, în cursul judecății, un complet de judecată al Înaltei Curți de Casație și Justiție, al curții de apel sau al tribunalului, investit cu soluționarea cauzei în ultimă instanță, constatând că o chestiune de drept, de a cărei lămurire depinde soluționarea pe fond a cauzei respective, este nouă și asupra acesteia Înalta Curte de Casație și Justiție nu a statuat și nici nu face obiectul unui recurs în interesul legii în curs de soluționare, va putea solicita Înaltei Curți de Casație și Justiție să pronunțe o hotărâre prin care să se dea rezolvare de principiu chestiunii de drept cu care a fost sesizată."

8.2. Cu privire la chestiunea de drept supusă dezlegării

Dispozițiile a căror interpretare este dedusă judecății pe calea prezentei sesizări sunt, în ordinea cronologică a publicării în Monitorul Oficial al României, Partea I, următoarele:

- pct. 2 din anexa nr. IV/2 la Legea-cadru nr. 330/2009 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 762 din 9 noiembrie 2009):

"2. (1) La trecerea în rezervă sau direct în retragere, respectiv la încetarea raporturilor de serviciu, cu drept la pensie, cadrele militare, polițiștii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, pentru activitatea depusă, în funcție de vechimea efectivă ca militar, polițist, funcționar public cu statut special din sistemul administrației penitenciare și personal civil în instituțiile publice de apărare, ordine publică și siguranță națională, beneficiază de un ajutor stabilit în raport cu solda lunară netă, respectiv salariul de bază de încadrare net avut în luna schimbării poziției de activitate, astfel:

Vechime efectivă:

- până la 5 ani - un ajutor egal cu 3 solde/salarii;
- între 5 - 10 ani - un ajutor egal cu 6 solde/salarii;
- între 10 - 15 ani - un ajutor egal cu 8 solde/salarii;
- între 15 - 20 ani - un ajutor egal cu 10 solde/salarii;
- între 20 - 25 ani - un ajutor egal cu 12 solde/salarii;
- între 25 - 30 ani - un ajutor egal cu 15 solde/salarii;
- peste 30 ani - un ajutor egal cu 20 solde/salarii.

(2) Cadrele militare, polițiștii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, trecuți în rezervă sau direct în retragere, respectiv ale căror raporturi de serviciu au încetat, cu drept la pensie de serviciu, înainte de împlinirea limitei de vârstă de pensionare prevăzută de lege, mai beneficiază, pentru fiecare an întreg rămas până la limita de vârstă, de un ajutor egal cu două solde lunare nete, respectiv cu două salarii de bază de încadrare nete.

(3) Prevederile alin. (2) nu se aplică cadrelor militare, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare care beneficiază de plăți compensatorii.

(4) Baza de calcul a soldei lunare nete, respectiv a salariului de bază de încadrare net o constituie solda lunară brută, respectiv salariul de bază de încadrare brut, din ultima lună de activitate din care se scade o sumă calculată prin aplicarea asupra acesteia a impozitului prevăzut de lege, în vigoare la data stabilirii dreptului.

(5) În caz de deces al beneficiarului înainte de data plății ajutorului, acesta se acordă soției sau soțului supraviețuitor ori copiilor, iar în lipsa acestora, părinților.";

- art. 9 din Legea nr. 118/2010 privind unele măsuri necesare în vederea restabilirii echilibrului bugetar (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 441 din 30 iunie 2010):

"Art. 9. - Începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi nu se mai acordă ajutoare sau, după caz, indemnizații la ieșirea la pensie, retragere ori la trecerea în rezervă.";

- art. 20 din anexa nr. VII la Legea-cadru nr. 284/2010 privind salarizarea unitară a personalului plătit din fonduri publice (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 877 din 28 decembrie 2010):

"Art. 20. - (1) La trecerea în rezervă sau direct în retragere, respectiv la încetarea raporturilor de serviciu, cu drept la pensie, personalul militar, polițiștii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, pentru activitatea depusă, în funcție de vechimea efectivă ca militar, polițist, funcționar public cu statut special din sistemul administrației penitenciare și personal civil în instituțiile publice de apărare, ordine publică și siguranță națională, beneficiază de un ajutor stabilit în raport cu solda funcției de bază, respectiv salariul funcției de bază avută/avut în luna schimbării poziției de activitate, astfel:

Vechime efectivă:

- până la 5 ani - un ajutor egal cu 3 solde ale funcției de bază/salarii ale funcției de bază;
- între 5 - 10 ani - un ajutor egal cu 6 solde ale funcției de bază/salarii ale funcției de bază;
- între 10 - 15 ani - un ajutor egal cu 8 solde ale funcției de bază/salarii ale funcției de bază;
- între 15 - 20 ani - un ajutor egal cu 10 solde ale funcției de bază/salarii ale funcției de bază;
- între 20 - 25 ani - un ajutor egal cu 12 solde ale funcției de bază/salarii ale funcției de bază;
- între 25 - 30 ani - un ajutor egal cu 15 solde ale funcției de bază/salarii ale funcției de bază;
- peste 30 ani - un ajutor egal cu 20 solde ale funcției de bază/salarii ale funcției de bază.

(2) Personalul militar, polițiștii și funcționarii publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare, trecuți în rezervă sau direct în retragere, respectiv ale căror raporturi de serviciu au încetat, cu drept la pensie de serviciu, înainte de împlinirea limitei de vârstă de pensionare prevăzute de lege, mai beneficiază, pentru fiecare an întreg rămas până la limita de vârstă de pensionare sau, în situația în care pot desfășura activitate peste această limită, până la limitele de vârstă în grad la care pot fi menținute în activitate categoriile respective de personal, de un ajutor egal cu două solde ale funcției de bază, respectiv cu două salarii ale funcției de bază.

(3) Prevederile alin. (2) nu se aplică personalului militar, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special din sistemul administrației penitenciare care beneficiază de plăți compensatorii.

(4) În caz de deces al beneficiarului înainte de data plății ajutorului, acesta se acordă soției sau soțului supraviețuitor ori copiilor, iar în lipsa acestora, părinților, prin aplicarea în mod corespunzător a prevederilor alin. (1) și (2).";

- art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 636 din 10 septembrie 2010 (art. 9 din O.U.G. nr. 80/2010 a fost introdus prin Legea nr. 283/2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 887 din 14 decembrie 2011):

"Art. 9. - În anul 2012 nu se acordă ajutoarele sau, după caz, indemnizațiile la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă.";

- art. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 84/2012 privind stabilirea salariilor personalului din sectorul bugetar în anul 2013, prorogarea unor termene din acte normative, precum și unele măsuri fiscal-bugetare (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 845 din 13 decembrie 2012):

"Art. 2. - Prevederile art. 7 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 19/2012, aprobată cu modificări prin Legea nr. 182/2012, și ale art. 1 alin. (4) și (5), art. 2, 3, art. 4 alin. (1) și (2), art. 6, 7, 9, 11, art. 12 alin. (2) și art. 13 ale art. II din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2010 pentru completarea art. 11 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 37/2008 privind reglementarea unor măsuri financiare în domeniul bugetar, precum și pentru instituirea altor măsuri financiare în domeniul bugetar, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 283/2011, se aplică în mod corespunzător și în anul 2013.";

- art. 10 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 103/2013 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2014, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 703 din 15 noiembrie 2013):

"Art. 10. - (1) În anul 2014 nu se acordă ajutoarele sau, după caz, indemnizațiile la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă.

(2) În anul 2014, prevederile art. 12 din anexa nr. II cap. I lit. B la Legea-cadru nr. 284/2010, cu modificările ulterioare, nu se aplică.";

- art. 9 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 83/2014 privind salarizarea personalului plătit din fonduri publice în anul 2015, precum și alte măsuri în domeniul cheltuielilor publice (publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 925 din 18 decembrie 2014):

"Art. 9. - (1) În anul 2015, dispozițiile legale privind acordarea ajutoarelor sau, după caz, indemnizațiilor la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă nu se aplică.

(2) Prevederile alin. (1) nu se aplică în situația încetării raporturilor de muncă sau serviciu ca urmare a decesului angajatului."

Din perspectiva soluționării prezentei sesizări sunt relevante și dispozițiile art. 13 din Legea nr. 285/2010 privind salarizarea în anul 2011 a personalului plătit din fonduri publice, conform căroră:

"Art. 13. - (1) În anul 2011, dispozițiile legale privind acordarea ajutoarelor sau, după caz, indemnizațiilor la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă nu se aplică.

(2) În anul 2011, prevederile alin. (1) nu se aplică în situația imposibilității menținerii în activitate a persoanelor clasate inapt pentru serviciul militar ori încadrate în grad de invaliditate sau decedate."

Dreptul la acordarea ajutoarelor la ieșirea la pensie, retragere ori la trecerea în rezervă a fost recunoscut prin dispozițiile pct. 2 din anexa nr. IV/2 la Legea nr. 330/2009 și, începând cu anul 2011, prin art. 20 din anexa nr. VII la Legea nr. 284/2010.

La data de 3 iulie 2010 a intrat în vigoare Legea nr. 118/2010, prin care s-a prevăzut la art. 9 că:

"Începând cu data intrării în vigoare a prezentei legi nu se mai acordă ajutoare sau, după caz, indemnizații la ieșirea la pensie, retragere ori la trecerea în rezervă".

Corelativ, la art. 16 alin. (1) din Legea nr. 118/2010 s-a precizat că: "Prevederile art. 1 - 3, art. 5, art. 6 alin. (1), precum și cele ale art. 9 - 14 se aplică până la 31 decembrie 2010".

Așadar, măsura instituită de art. 9 din Legea nr. 118/2010 a avut o aplicabilitate limitată în timp, respectiv în perioada 3 iulie - 31 decembrie 2010.

Rațiunea măsurii dispuse de legiuitor își are izvorul într-o situație de excepție, respectiv criza economică a țării, context în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a admis că statul are dreptul de a suspenda sau suprima anumite retribuții și că, prin adoptarea Legii nr. 118/2010, ingerința statului a fost prevăzută de lege și a urmărit un interes public, respectiv protejarea echilibrului fiscal între cheltuielile și veniturile statului, pe fondul crizei economice din țară (Decizia de inadmisibilitate pronunțată la data de 6 decembrie 2011 în cauzele conexate nr. 44.232/11 și nr. 44.605/11, Felicia Mihaieș și Adrian Gavril Senteș împotriva României).

Referitor la natura drepturilor acordate cu prilejul ieșirii la pensie, retragerii, încetării raporturilor de serviciu ori trecerii în rezervă, Curtea Constituțională a statuat că aceste drepturi reprezintă beneficii acordate anumitor categorii socioprofesionale în virtutea statutului special al acestora. Ele nu fac parte din categoria drepturilor fundamentale, astfel că legiuitorul este în drept să dispună cu privire la conținutul, limitele și condițiile de acordare a acestora, precum și să dispună diminuarea ori chiar încetarea acordării lor, fără a fi necesară întrunirea condițiilor stabilite de art. 53 din Legea fundamentală (deciziile nr. 1.576 din 7 decembrie 2011, nr. 326 din 25 iunie 2013 și nr. 334 din 12 iunie 2014).

De altfel, instanța de contencios constituțional a reținut constant în jurisprudența sa faptul că statul are deplină legitimitate constituțională de a acorda sporuri, premii periodice și alte stimulente personalului plătit din fonduri publice, în funcție de veniturile bugetare pe care le realizează. Acestea sunt drepturi salariale suplimentare, iar nu drepturi fundamentale consacrate și garantate de Constituție. Legiuitorul are libertatea de le modifica în diferite perioade de timp, de a le suspenda și chiar de a dispune anularea lor (deciziile Curții Constituționale nr. 108 din 14 februarie 2006, nr. 1.250 din 7 octombrie 2010 și nr. 1.658 din 28 decembrie 2010).

Din perspectiva existenței dreptului la acordarea de ajutoare/indemnizații prezintă relevanță dispozițiile art. 15 alin. (1) din Legea nr. 118/2010, prin care au fost abrogate expres o serie de prevederi legale, enumerate limitativ, printre care nu figurează Legea nr. 330/2009 ori anumite dispoziții ale acesteia.

Abrogarea Legii nr. 330/2009 a fost dispusă prin art. 39 lit. w) din Legea nr. 284/2010.

În noul cadru legislativ, aplicabil începând cu anul 2011, dreptul la acordarea de ajutoare la ieșirea la pensie, retragere ori la trecerea în rezervă a fost prevăzut la art. 20 din anexa nr. VII la Legea nr. 284/2010.

Totodată, la art. 13 alin. (1) din Legea nr. 285/2010 s-a prevăzut că:

"Art. 13. - (1) În anul 2011, dispozițiile legale privind acordarea ajutoarelor sau, după caz, indemnizațiilor la ieșirea la pensie, retragere, încetarea raporturilor de serviciu ori la trecerea în rezervă nu se aplică."

Din interpretarea normelor legale enunțate rezultă că voința legiuitorului nu a fost aceea de eliminare a beneficiilor acordate unor categorii socioprofesionale, respectiv de încetare a existenței dreptului la acordarea de ajutoare/indemnizații, ci doar de suspendare a exercițiului acestui drept.

Rațiunea acestei interpretări este impusă și de succesiunea în timp a actelor normative prin care legiuitorul a dispus, cu caracter temporar, măsura neaplicării dispozițiilor legale privind ajutoarele/indemnizațiile în anii 2011 - 2015.

Sub acest aspect, relativ la măsurile financiare instituite prin Legea nr. 283/2011 pentru anul 2012, Curtea Constituțională a reținut că aceste măsuri nu aduc atingere înseși substanței drepturilor bănești vizate, ci doar amână acordarea ajutoarelor/indemnizațiilor pe o perioadă limitată de timp, pentru a nu se crea o datorie bugetară imposibil de acoperit, în contextul unui echilibru financiar marcat de criză (deciziile nr. 1.576 din 7 decembrie 2011 și nr. 291 din 23 mai 2013).

Prin urmare, se impune a se reține că efectele dispozițiilor art. 9 din Legea nr. 118/2010 au vizat

exercițiul dreptului la acordarea de ajutoare/indemnizații, în sensul suspendării acestuia în perioada 3 iulie - 31 decembrie 2010, și nu existența acestui drept.

Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 521 cu referire la art. 519 din Codul de procedură civilă,

ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE

În numele legii

DECIDE:

Admite sesizarea formulată de Curtea de Apel Pitești - Secția a II-a civilă, de contencios administrativ și fiscal, prin Încheierea din 14 ianuarie 2015, pronunțată în Dosarul nr. 3.036/109/2013, și stabilește că:

Dispozițiile art. 9 din Legea nr. 118/2010 privind unele măsuri necesare în vederea restabilirii echilibrului bugetar, cu modificările și completările ulterioare, vizează exercițiul dreptului la acordarea ajutoarelor sau, după caz, indemnizațiilor, în sensul că acesta este suspendat în perioada 3 iulie - 31 decembrie 2010, și nu existența acestui drept.

Obligatorie, potrivit dispozițiilor art. 521 alin. (3) din Codul de procedură civilă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 8 iunie 2015.

**PREȘEDINTELE SECȚIEI DE CONTENCIOS
ADMINISTRATIV ȘI FISCAL
IONEL BARBĂ**

**Magistrat-asistent-șef,
Bogdan Georgescu**